

به نام خدا

آشنایی با

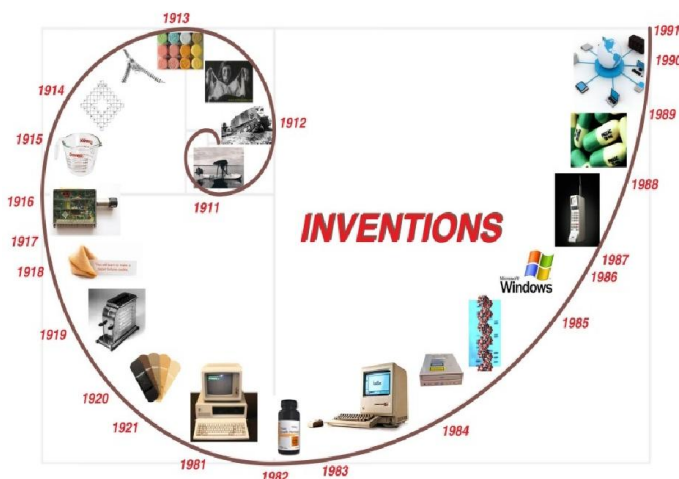
فرایند داوری در دفتر اختراعات، نوآوری ها و مالکیت فکری دانشگاه

و نحوه ی جستجوی اختراعات

اختراع یا INVENTION

- اختراع راه حل جدید و نوآورانه برای یک مشکل فنی است.
- تعریف **WIPO**: اختراع به معنی ایده یک مخترع است به طوری که عملاً برای یک مشکل خاص در زمینه فناوری راه حل ارائه می کند.
- طبق ماده ۱ قانون ثبت اختراعات: اختراع نتیجه فکر فرد یا افراد است که برای اولین بار فرآیند یا فرآورده ای خاص را ارائه می کند و مشکلی را در یک حرفه، فن، فناوری، صنعت و مانند آن حل می نماید.

مالکیت فکری یا INTELLECTUAL PROPERTY

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، جمهوری اسلامی ایران

- **مالکیت فکری (IP):** مفهوم حقوقی نوینی است که چگونگی حمایت و استفاده از آفرینش‌های فکری بشر را تعیین می‌کند و مشتمل بر دو رکن مالکیت صنعتی و مالکیت ادبی هنری است.

- مالکیت صنعتی: از اختراعات، طرح‌های صنعتی، علائم تجاری یا خدماتی، اسامی تجاری، حق کسب و پیشه در تجارت و... محافظت می‌کند.

- مالکیت ادبی و هنری: از آثار ادبی و هنری و آفریده‌های مرتبط با آن حمایت می‌کند.

انواع مالکیت فکری

- گواهی ثبت اختراع یا پتنت: حق محدود کردن دیگران از ساخت، استفاده، و فروش برای مدت زمانی مشخص

- اختراعات کوچک یا Utility Model: مربوط به اختراعات ساده و غیر پیچیده

- طراحی صنعتی یا Design Patent: ماهیت زیبایی شناسی و ویژگی های ظاهری یک محصول

- پتنت گیاهان یا Plant Patent: روش های تولید غیرجنسی گیاهان، اصلاح بذر و نژاد

- علائم تجاری یا Trade Mark: مشخص کننده یک کالا یا یک خدمت از یک منبع معتبر

VERSACE

D&G

- لباس تجاری یا Trade Dress: شکل بسته بندی یک کالا

□ راز تجاری یا Trade Secret: منع دیگران از به اشتراک گذاشتن اطلاعات سری

□ حق نشر یا کپی رایت (Copyright): منع دیگران از بازنشر، پخش، یا خلق آثار مشتق شده از یک اثر هنری

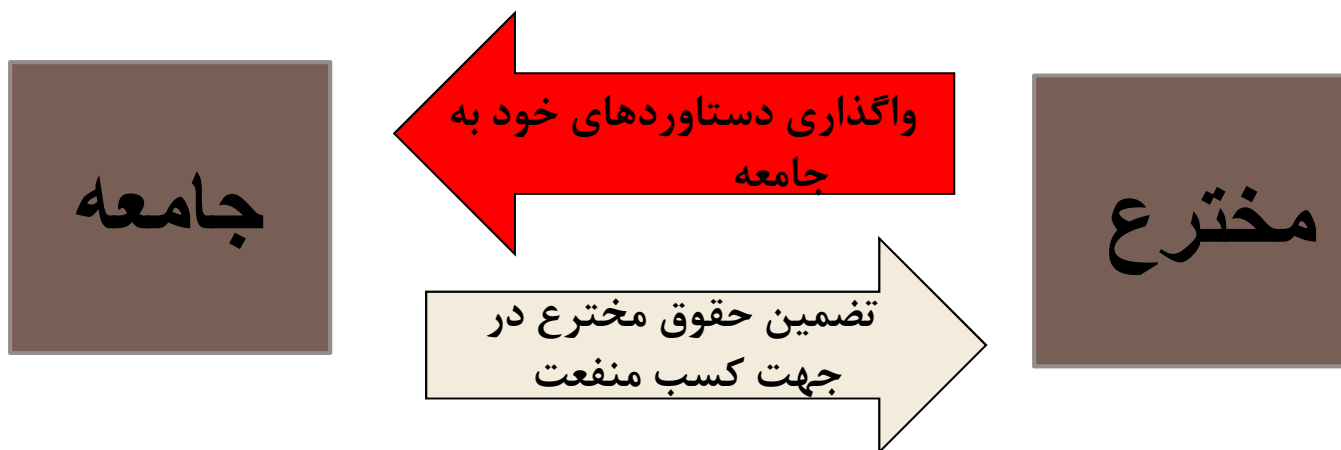

□ علائم و نشان جغرافیایی: نشان مرتبط با یک منطقه جغرافیایی

لزوم وجود نظام ثبت اختراع

□ شرایط ماهوی یا **substantive conditions**

□ شرایط رسمی یا **formal conditions**

□ شرایط ماهوی:

➤ الزام موضوع مناسب یا proper subject matter requirement

➤ الزام نوآوری یا novelty requirement

➤ الزام گام ابتکاری یا inventive step requirement

➤ الزام سودمندی یا utility requirement

❑ شرایط ماهوی:

➤ الزام موضوع مناسب: باید جزء موضوعاتی باشد که در قوانین ثبت اختراع به عنوان موضوعات قابل پتنت ذکر شده است.

موارد غیرقابل پتنت (ماده ۴):

- ❖ کشفیات، نظریه‌های علمی، روشهای ریاضی و آثار هنری
- ❖ طرح‌ها و قواعد یا روش‌های انجام کار تجاری و سایر فعالیت‌های ذهنی و اجتماعی
- ❖ منابع ژنتیک و اجزاء ژنتیک تشکیل‌دهنده آنها و همچنین فرآیندهای بیولوژیک تولید آنها
- ❖ آنچه قبلاً در فنون و صنایع پیش‌بینی شده باشد
- ❖ اختراعاتی که بهره‌برداری از آنها خلاف موازین شرعی یا نظم عمومی و اخلاق حسنه باشد.

تقسیم بندی ثبت اختراع در حوزه پزشکی در ایران

مثال	ثبت اختراع	دسته بندی
جاقوی جراحی آنتی باکتریال	قابل ثبت	ابزارها و تجهیزات پزشکی
داروی ضد التهاب پوستی با نانوذرات اکسید روی و یا داروی ضد اسهادگی	قابل ثبت	فرایند و فرآورده دارویی
صابونها و مواد شوینده با قابلیت جدید	قابل ثبت	مواد بهداشتی و سلامت
ساختار طبیعی موجود از جمله DNA	غیر قابل ثبت	منابع ژنتیک و اجزای تشکیل دهنده آنها (بصورت طبیعی)
بیوتکنولوژی صنعتی مانند استخراج فلزات با استفاده از باکتری	قابل ثبت	منابع ژنتیک و اجزای تشکیل دهنده آنها (دستورزی شده)
روش تشخیص بیماریها از جمله سرطان	غیر قابل ثبت	روش تشخیص و درمان بیماریها (بدون دستگاه و وسیله)
سنسور تشخیص سرطان خون	قابل ثبت	دستگاه و ابزار تشخیص بیماریها
آموزشی عمومی پیشگیری از بیماریهای عفونی	غیر قابل ثبت	آموزش بهداشت و سلامت

□ شرایط ماهوی:

- **الزام نوآوری:** شناخته بودن برای عموم قبل از تاریخ ثبت تقاضانامه اختراع یا قبل از تاریخ حق تقدم ادعا شده
- ❖ مهلت ارفاقی یا **grace period:** مهلت شش ماهه در نظر گرفته شده برای مخترعان در صورت افشا شدن نتایج تحقیقات قبل از تاریخ ثبت تقاضانامه

□ شرایط ماهوی:

➤ الزام گام ابتکاری: بدیهی نبودن برای فردی که در آن زمینه مهارت عادی دارد

مگر در موارد زیر:

- ❖ منجر به نتایج جدید و غیرقابل پیش بینی شده
- ❖ کاربرد جدیدی پیدا کرده
- ❖ هزینه را کاهش داده
- ❖ ....

□ شرایط ماهوی:

➤ الزام سودمندی یا کاربردپذیری صنعتی: مستعد صنعتی بودن و قابلیت ساخت یا استفاده در یک صنعت

❖ منظور از لحاظ هرینه نیست.

❖ لازم نیست نمونه ساخته شود.

شرایط احراز پتنت

□ شرایط رسمی:

➤ الویت در ثبت

➤ الزام افشای کامل

➤ الزام زمانی

➤ الزام اختراع واحد

شرایط احراز پتنت

□ شرایط رسمی:

➤ الویت در ثبت:

❖ الویت در اختراع first to invent

❖ الویت در ثبت first to file

شرایط احراز پتنت

□ شرایط رسمی:

➤ **الزام افشای کامل:** توصیف با جزئیات کافی به صورتی که فردی دارای مهارت در همان حوزه فنی قادر به انجام اختراع باشد.

❖ لزوم نوشتن دقیق ادعاهای اختراع

□ شرایط رسمی:

- الزام زمانی: لزوم ثبت به موقع تقاضانامه جهت استفاده از حق تقدم
- ❖ حق تقدم یا priority right: امکان ثبت تقاضانامه اختراع در کشوری دیگر با همان تأثیر تاریخ ثبت تقاضانامه اول (۱۲ ماه)

□ شرایط رسمی:

- **الزام اختراع واحد:** مربوط بودن اظهار نامه فقط به یک اختراع یا دسته ای از اختراعات مرتبط که یک اختراع کلی را تشکیل می دهند
- ❖ در غیر این صورت متقاضی می تواند اظهار نامه مربوط به اختراع خود را به چند اظهار نامه مجزا یا مستقل تقسیم کند.

□ مدارک و مستندات لازم:

- اظهارنامه
- توصیف اختراع
- ادعا یا ادعاهای اختراع
- خلاصه ای از توصیف اختراع
- نقشه یا نقشه ها، در صورت لزوم
- درخواست کتبی مبنی بر عدم ذکر اسم مخترع، در صورت درخواست مخترع
- مدارک مثبت هویت مخترع
- مدارک مربوط به حق تقدم
- مدارک نمایندگی، در صورتی که تقاضا توسط نماینده قانونی به عمل آید

➤ ادعا نامه

- ❖ ادعاها حدود حمایت یک اختراع را تعیین می کنند.
- ❖ هر اختراع میتواند مشتمل بر یک یا چند ادعا باشد.
- ❖ ادعا یا ادعاها باید صریح و منجز باشد.
- ❖ معقول بودن تعداد ادعاها با توجه به ماهیت اختراع و شماره گذاری ترتیبی آنها در صورت تعدد؛
- ❖ از اطلاعات افشاء شده در توصیف اختراع فراتر نرود و به طور کامل در توصیف اثبات و مدلل شده باشد
- ❖ جز در موارد غیرقابل اجتناب، از ارجاع به نقشه ها یا توصیف امتناع گردد و در صورتی که برای فهم ادعا ارجاع به نقشه ضرورت داشته باشد، پس از بیان ادعا، شماره صفحه نقشه و علامت مشخص کننده آن در داخل پرانتز ذکر گردد.

➤ توصیف:

- ❖ عنوان اختراع
- ❖ زمینه فنی اختراع مربوط
- ❖ مشکل فنی و بیان اهداف
- ❖ شرح وضعیت دانش پیشین
- ❖ ارائه راه حل برای مشکل فنی موجود همراه با شرح دقیق
- ❖ توضیح اشکال، نقشه و نمودارها
- ❖ بیان واضح و دقیق مزایای اختراع ادعایی
- ❖ ذکر صریح کاربرد
- ❖ توضیح حداقل یک روش اجرایی برای بکارگیری اختراع

➤ ترسیم نقشه:

- ❖ در روی کاغذ A4 و با وضوح و شفافیت کامل رسم گردد.
- ❖ تمام عناصر نقشه دارای مقیاس باشند.
- ❖ تا حد امکان به صورت عمودی باشد.
- ❖ اعداد و حروف خوانا باشد.
- ❖ شامل نشانه باشد.
- ❖ صفحات به ترتیب باشد.
- ❖ هیچ توضیحی نباید روی نقشه وجود داشته باشد. (در صورتی که نقشه از اجزاء مختلف تشکیل شده است که نیاز به توضیح دارد باید روی نقشه شماره گذاری شود و در توضیحات تصاویر به شماره ها ارجاع داده شود)

➤ خلاصه ای از توصیف اختراع:

- ❖ خلاصه توصیف اختراع باید مستقیماً زمینه فنی ای که اختراع به آن تعلق دارد را تعیین کند.
- ❖ با عنوان اختراع شروع شود و مشتمل بر ۷۰ تا ۲۰۰ کلمه باشد.
- ❖ مشکل فنی، اساس راه حل ارائه شده برای آن و کاربرد یا کاربردهای اصلی اختراع را روشن نماید.
- ❖ در صورت لزوم، مشتمل بر فرمولهای شیمیایی یا معادلات ریاضی باشد تا بر اساس آنها ویژگیهای اختراع به بهترین شکل بیان شود.
- ❖ در صورتی که برای توضیح اختراع ارجاع به نقشه ضرورت داشته باشد، پس از توضیح هر قسمت باید نشانه های ارجاع دهنده به هر یک از نقشه ها در داخل پرانتز ذکر گردد.

معرفی دفتر اختراعات، نوآوری ها و مالکیت فکری دانشگاه

□ سرپرست دفتر:

❖ سرکار خانم دکتر بیتا مهروی

□ کارشناسان دفتر:

❖ سرکار خانم ندا سلیمانوندی آذر

❖ سرکار خانم ندا ایران پور انارکی

❖ سرکار خانم راحله ملاجانی

□ نشانی ، آدرس ایمیل و تلفن دفتر:

❖ طبقه پنجم ساختمان ستاد مرکزی دانشگاه، معاونت تحقیقات و فناوری، اتاق ۵۱۹،

ایمیل: Patent@iums.ac.ir

تلفن: ۸۶۷۰۲۵۱۹

معرفی دفتر اختراعات، نوآوری ها و مالکیت فکری دانشگاه

- دفتر اختراعات، نوآوری ها و مالکیت معنوی دانشگاه علوم پزشکی ایران به طور رسمی فعالیت خود را زیر نظر معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه از سال ۱۳۹۳ با هدف حفظ و صیانت از حقوق فکری و معنوی اساتید، دانشجویان و نوآوران دانشگاه و هم چنین انجام امور مرتبط با حوزه مالکیت فکری، نوآوری و به ویژه ثبت اختراعات در حوزه علوم پزشکی، آغاز نموده است.
- این دفتر در فرایند ثبت اختراع به عنوان مرجع استعلام شماره ۵۶ اداره کل ثبت اختراع کشور در زمینه داوری اختراعات داخلی فعالیت می نماید.
- همچنین از سال ۱۳۹۵ به عنوان نماینده دفتر کانون پتنت، در زمینه ثبت اختراع خارجی (US Patent) با آن واحد همکاری دارد.

فرایند داوری در دفتر اختراعات

- دریافت مدارک و مستندات مخترعین به صورت الکترونیکی از اداره ثبت اختراع
- ارسال مدارک و مستندات به داور از طریق ایمیل دفتر (اهمیت ارسال ایمیل مبنی بر دریافت توسط داور)
- بررسی مستندات توسط داور و ارسال نتیجه به دفتر
- ارسال الکترونیکی نتیجه داوری به اداره ثبت اختراع

قوانین مربوط به داوری در دفتر اختراعات

- لزوم محرمانه ماندن موضوع اختراع و هویت مخترع توسط داور
- لزوم محرمانه بودن هویت داور نزد مخترع و در هنگام ارسال نتیجه به اداره ثبت مگر به صلاحدید خود داور در خصوص نیاز به ارتباط مستقیم با مخترع در فرایند داوری
- لزوم رعایت مدت زمانی مقرر جهت پاسخدهی از سوی داور (۱۰ روز)
- لزوم ذکر دلایل کافی و مستندات موجود در پاسخ داوری در صورت رد موضوع اختراع توسط داور

علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران
معاونت تحقیقات و فناوری

شماره: ...
تاریخ: ...
پیوست: ...

سرکار خانم / جناب آقای دکتر .....

عضو محترم هیأت علمی دانشگاه

با سلام و احترام؛

به استحضار می‌رساند، ..... به شماره اظهارنامه ..... تقاضای ثبت مورد ادعایی تحت عنوان "....." را مطرح نموده‌اند، خواهشمند است با در نظر گرفتن سوابق موجود در پورتال اداره مالکیت صنعتی به آدرس <http://ip.ssaa.ir/Patent/Search.aspx> صراحتاً در خصوص جدید بودن (تازگی در سطح دنیا)، نوآوری داشتن و گام ابتکاری (دارای گام خلاقانه بودن و بدیهی نبودن اختراع)، و کاربرد صنعتی (قابل ساخت و استفاده بودن در صنعت) اعلام نظر فرمائید. لازم به ذکر می‌باشد که در صورت عدم تأیید اختراع، ذکر دلایل و مستندات موجود ضروری می‌باشد.

مدارک مربوط به اختراع، به پیوست حضورتان ارسال می‌گردد.

خواهشمند است، حداکثر ظرف **۱۰ روز** آینده پاسخ داوری را به این دفتر ارسال نمائید.

دکتر مهروی

سرپرست دفتر اختراعات دانشگاه

رونوشت:

...

فرم گزارش داوری

احتراما"، بازگشت به نامه شماره ..... مورخ ..... درخصوص اعلام نظر درمورد اختراع با عنوان " ..... " توسط ارائه
..... ، گزارش داوری به شرح ذیل ارائه می گردد. در ضمن جزئیات تکمیلی و مستندات مربوطه به پیوست ارائه
می گردد.

✓ گزارش جستجوی اختراع (برای بررسی تازگی اختراع در سطح دنیا):

- جستجو در بانک اطلاعات اختراعات داخلی iripo.ssaa.ir
- جستجو در بانک اطلاعات منابع داخلی مانند: magiran.com , civilica.ir , irandoc.com
- جستجو در بانک اطلاعاتی اختراعات خارجی مانند: espacenet, patentscope , google patent
- جستجو در بانک اطلاعاتی مقالات خارجی مانند: sciencedirect.com , scopus.com, pubmed.com, google scholar

✓ نتیجه نهایی ارزیابی اختراع:

نتیجه ارزیابی های انجام شده

توضیحات و دلیل رد ادعا	جزئیات ارزیابی	موارد ارزیابی
دارد / ندارد	--	مورد مشابه در سطح دنیا
دارد / ندارد	--	کاربرد صنعتی
دارد / ندارد	--	گام ابتکاری
دارد / ندارد	جزئیات فنی + ادعای نامه	افشای کامل
دارد / ندارد		
		نظر نهایی داور
		☐ اختراع تایید است
		☐ اختراع مردود است

نام و نام خانوادگی

امضاء

امتیازات همکاری با دفتر اختراعات در زمینه داوری

- صدور گواهی داوری در قبال پرونده های ارجاعی به داور (۴۰ ساعت به ازاء هر مورد داوری)
- پرداخت حق الزحمه به ازاء هر مورد داوری
- کمک به فرایند ارتقاء از طریق ثبت در سیستم سعاد

از حسن توجه شما سپاسگزارم